

آبونه شرائطی

ممالك عثمانیه ده سنه لکی (۶۵)، الق  
آیلغو (۳۵) غروشدور .

ممالك اجنبیه ده سنه لکی (۶۷)، الق  
آیاقی (۹) فرانقدر .

اداره خانه

باب عالی بجاده سنده دائرة مخصوصه

اخطارات

آبونه بدلی پشندر .

§

مسلكه موافق آثار مع الممنونیه قبول  
اولنور . درج ایدله یزیر اعاده  
اولونماز .

# الکشاف

۱۳۳۰

دینی، فلسفی، علمی، ادبی، سیاسی هفته لقی مجموعه اسلامیه در .

اخطارات

رساله مزین آلمدیغی کوسترملک شرطیه  
بتون یازیلر هر هانکی بر غرضه طرفدان  
اقتباس اولونه یزیر .

§

مکتوبلرک، امضالرک واضح و اوقو ناکلی  
اولمسی و آبونه مزه نومروس مختری  
بولونمسی لازمدور .

§

ممالك اجنبیه ایچون آبونه اولانلرک  
درسلرینک فرانسزجه ده یازلمسی دجا  
اولنور .

§

پاره کوندرلدیکی، ان له یه د ثراولدیغی ملک  
واضعا ییلدیلمسی دجا اولنور .

والله یهدی من یشاء الی صراط مستقیم

صاحب و مدیر مسئول : ع . اشرف ادیب

اتبعون اهدکم سبیل الرشاد

عدد ۲۸۱

۲ ربیع الاول ۱۳۳۲

پنجشنبه

۱۶ کانون ثانی ۱۳۲۹

جلد ۱۱

البخاری والطحاوی، «حدیث شریفی منہی اولان ربانک آنحق رباء الذسیئہ اولدیننی اثبات ایدیور. نسائی وابن ماجہ حضرتانک روایت ایتدکاری حدیث شریفہ نظرأ صرافلق فصل اولوزسہ اولسون جائز اولیور. بعض تابعینہ وائمۃ ظاہریہ بہ کورہ ربا الفضل بالکفر اشای ستنک مبادلہ سندہ حرامدر، سائر اعیانہ ربا الفضل جاری اولماز. ائمہ اربعہ بہ کورہ اشای ستنک ماعداسندہ ربا جاری اولوز. فقط ماعدانک نہ اولدینی مختلف فیہدر. مثلاً امام شافعی بہ کورہ بالعموم [مطعوعات]، امام مالکہ کورہ [قوت مدخر] اولان شیلر اموال ربویہ دندر. بعض فقہایہ کورہ کندیسندن انتفاع ایدیان ہر شی اموال ربویہ دندر.

امام اعظم ابو حنیفہ حضرت تلمینہ کورہ کیلہ ایلہ اولچولہ بیلن ووزن ایلہ طاریہ بیلان اعیان اشای ربویہ دندر. بر عتدہ ربا جریان ایتک ایچون مبادلہ ایدیان اعیان، وزنی ویا کیلی اولمق وھمدہ برجنسندن بولمق شرطدر. اگر بو ایکی شرطدن برینی موجود اولمازسہ ربا الفضل جریان ایتز. مثلاً یورطہ مبادلہ سندہ براز فضل قبول ایدلسہ امام اعظمہ کورہ ربا اولماز. چونکہ یومورطہ لر ہر نہ قدر برجنسندن ایسده نہ کیلہ ایلہ، نہ دہ وزن ایلہ صایان اموال دن دندر. یومورطہ عدد اعتباریلہ صایلدینی ایچون عددیاتدن در. کذلک امام اعظمہ کورہ ربا جریان ایددجک اعیانک برجنسندن اولسی شرط اولدیغندن لیرالیلہ مجیبہ، یہنک مبادلہ سندہ ربا الفضل جریان ایتز. برکیمسہ دیگرینہ ویردیکی آلتون پارہ بہ مقابل براز فضل ایلہ کموش پارہ آلسہ بو فضلہ حالدر. زیرا مجملہ نک ۱۶۲۶ نجی مادہ سندن دخی منہم اولنہ جنی اوزرہ آلتون ایلہ کموش فقہایہ نظرأ باشقہ جنسندن اولدق لرندن امام اعظم حضرت تلمینک اتحاد جنسیت شرطی موجود دکلدر.

[الذهب بالذهب والفضہ بالفضہ الخ] حدیث شریفی آلتون، کموش، بغدادی، آریہ، خورما و طوزدن عبارت اولان آلتی شینک اموال ربویہ دن اولدیننی تنصیص ایلکدہ در. حدیثک عبارت شریفہ سندہ نظرأ بواشیادہ ربا الفضل جریان ایتک ایچون امام اعظم حضرت تلمینک اجتہاد لری وجہلہ اتحاد جنسیت ایلہ وزن وکیل شرطدر.

سورۃ آل عمرانہ [لاتأکلوا الربا اضعافاً مضاعفہ] آیت جلیلہ سنک معنای صریح منہی موجبہ شریعت اسلامیہ دہ ممنوع و حرام اولان ربا، حقیقۃ منفور و اضعاف مضاعفہ بہ بالغ و یک ظالمانہ اولان فائض مضاعفدر. فائض حقندہ وارد اولان سائر آیات جلیلہ ہر نہ قدر ممنوعیت مطلقہ افادہ ایدیور ایسہ لردہ اشبو آیت کریمہ دہ موجود [اضعافاً مضاعفہ] قید شریفی مطلق اولان دیگر آیات کریمہ نک تضمن ایتدکاری معنای مطلق لری تقیید ایلکدہ اولدیغندن حرمت قطعہ فائض مضاعفہ محمولدر.

ایتام و نقود موقوفہ ادارہ لرنہ، فائضی بلاذکر آلتق ایچون اقراضی علی العموم بیع عینہ بہ ربط ایدر لر. بیع عینہ بر قاج شکلدہ جریان ایدر. مثلاً ولی افندی نک بکر افندی بہ اون غروش اقراض ایدوب بر

سنہ صوکرہ اون ایکی غروش آلمسی آرالرنہ تقرر ایدر، قبول ایدیلاں بوفائضک اسمنی ذکر ایتیوب ولی افندی بکر افندی یہ ۱۰ غروش قیمتدہ کی برمالی اون ایکی غروشہ بیع ایدر، بکر افندی دخی او مالی۔ آلدان دیننی بیہرک۔ اون ایکی غروشہ بالقبول بازاردہ صاتاراق ائمانی اولان اون غروشی الدہ ایدر. بالآخرہ وعدہ سی حولندہ ولی افندی بہ اون ایکی غروشی تأدیہ ایدر. ویردیکی بوایکی غروش فضلہ فائض اولماز. ایتام و نقود موقوفہ ادارہ لرنہ بیع عینہ نک باشقہ بر شکلی تطبیق اولنور: مثلاً یوز غروش اقراض ایدیلاں جک، ۱۰ غروش دہ فائض آنہجق، جمماً ۱۱۰ غروش، ۱۰۰ غروش رأس المال آیریمجہ اقراض ایدلکدن سوکرہ برابرندہ ۱۰ غروشہ مقابلہ دہ بر نسخہ علی افندی فتوا سی ویا بر مندیلاں صایا بر و مستقرض علی افندی فتوا سی صانون آلدقندن سوکرہ ادارہ بہ ہبہ ایدر. بو صورتلہ جہت قرضدن ۱۰۰ و کتاب بدلی اون کہ جمماً ۱۱۰ غروش بورجلی اولوز.

عصریمزک اقتصادیاتنہ حاکم اولان ربا الفضل اساساً و ذاتاً حرام اولمیوب آنحق ربا النسیئہ بہ وسیلہ اولمق تہلکہ سی زائل اولمق ایچون حرامدر. نتہ کم محقق شہر ابن قیمک تحقیق دہ بومرکز دہ در. شوخانہ ربا الفضلک حرام اولدیغنے قائل فقہا بولونمقلہ برابر مادام کہ ذاتاً حرام اولسی ایجاب ایتیور، اقتضایہ منہی حلال قیلنسی فقہای مشارالہمک اجتہادینہ دخی مخالف اولماز. اساساً ائمہ کرامدن ولویالکز برینک اجتہادینہ توافقی ایتسون، مادام کہ جائز اولدیغنے قائل اولان ابن عباس حضرت تلمی کی بیوک بر امام واردر، ربا الفضلک حلال اولدیننی اعلان ایتک مستلزم ضلالت اولماز، واه اعلم بالصواب.

کدک پاشا: علیچہ زادہ

ہارون

### سبیل الرشاد

مقالہ کزک احکام شریعیہ عائد اولان قسمک مأخذی: دارالفنون معلم لرنن اسماعیل حق بکک حقوق فاکولتہ سی ایچون تحریر ایتدیکی اصول فقہ درس لری اولمغلہ، مساعدہ علیہ لری کزہ اغتراراً، آنحق بوقسمدہ اصلنہ کورہ بعض کوچک تصحیحات اجرا اولنمشدر.

تراجم احکام

ایزمیری

مولانا محمد بن دلی بن رسول

علمای اسلامیہ آراستندہ (مرأت محشیسی) شہرتیلہ بنام احاطہ علمیہ صاحبی افاضل امتدن بتخصیص فقیہ برذات فضائلہات اولوب (قیر شہر) لیدر، مقدمات علمی و طنتندہ بعدالتعلم (استانبولہ) ہ

اشنو اناردن قسم اعظمك اسملى محفوظ يد احترام اولان  
خط دست فاضلانلرله محرز مختصر ومفيد كندى ترجمه سالارنى مبین  
ورقه قيمتداردن نقل ايدلى.  
بروسلى محمد طاهر

## نسائيات

### اجتهاد، دهكى هذيانلر

محررات عزيزه لارك انظار رفته

«اجتهاد» مجموعه سنك ۸۶ نومرولى نسخهي مندرجاتدن «هفته نامه» مقاله سندهكى هذيانلرك بر قسمنى نقل ايديبورم:

«عالم اسلامك بويوك بردردى واردر... هيئت اجتماعيه نك تملنى تشكيل ايدن عائله حياتى، اخلاقه شكل حاضريله يك فناء حتى اسلاميتى بر جوق سبيلردن طولايى رجته سوق ايدن تستر مسئله سنك شرعه موافق وحيات اجتماعيه مزى قوى اساسلره ربط ايدنك بر صورتده اصلاحي زمان كلشدر... روس مسلمانلرى بومسئله يى همان همان ادراك ايديلر... بكنلرده روسيه نك الك مشهور اسلام محرره لاردن فخر البنات سليمانوا خاتم استانبول كلشدر... اونك شكل تستر يى كوره نك يك ممنون قالدق. بوانقلابك بزده سرايتى نك ايتك...»  
شبه سركه عالم اسلامك الك بيوك دردى تستر ك محافظه سيدر... مستور بتمزك شكل حاضرى آداب اسلاميه موافق اولسه كر كدر... آت جانبازى ويا قوقله قياقتنده كنز نلر بالطبع مختلردن خارجدر...  
اي متجددين بكنر! اسلاميتى (حاشا) رجته سوق ايدن تستر من دكل، سركه كى عقلاي بى انصافك مستور بى ازاله بيه قيام ايتسيدر...  
مومى اليها سليمانوا خامى كوره مديكم ايچون شكلى حقنده برشى ديه م[۱]  
انجق سرك مزاجكزه كوره تستر ايتش ايسه قبولى جائز دكلدر...  
بونكه برابر هر قننى بر مسئله ايچون نه روسيه لى عايشه، نه ده هندلى، مصرلى فاطمه خانمك طرز تلبس وتسترى نمونه امتثال اوله ماز. آنجق آداب اسلاميه موافق صورتده اولمى شرطدر... عكس حالده هيئت اجتماعيه مزى افساده سبب اولورز.

«تاتارل تياترونى سويور... ايچلردن تياترو مؤلفلى، درام يازانلر...  
اقتورلر، حتى اقتريسلر يتيشيور. خيرت ايتديكرى... مسلمان اقتريسن... بو  
راز قولافلر مزده ناخوش تأثير براقجق... واقعا اولنرك آره سنده ده  
اولدينى كى تياترويه بر محل رذالت نظريه باقان، سطحى بينلى ر يوق دكل...  
فقط ينه اولنر، اولدخواجه يتشد بريورلر كه اوخواجلر، صحنه نك لزوم وفواتدى  
حقنده دى بر امردن بحث ايدر كى كمال شدت وحرارتله خلقه وعظ ونصيحت  
ايديبور... مثلا برامام افندى تاتار غزته سى اولان (بولدوز) ده اوزون بر  
مقاله يازيبور... ديوركه... مسئله سى يك چوق يوللره آيروب شريعتدن  
صورماليدر... ازككلرك، قادينلرك صحنه چيقيمايى؛ تياترويه ازككلرك،  
قادينلرك كيتسى، صحنه تاريخى اويونلر، خلاف آداب اويونلر وضع ايتك،  
آشكاردر كه بونلرك جمله سى شريعت ايچون نه حلالدر، نه حرامدر... برينك حرام  
اولسندن ديكرينك ده حرام اولمى لازم كلز... حتى هيسنك حرام اولديغى فرض  
ايتسهك هر حرامدن بزي منع ايتكه كيمك حتى واردر»

[۱] سليمانوا خاتونك اولكى هفته كى قادينلر دياسنده بر رسملى انتشار  
ايتشيدى كه شرع شريفه بوسبتون مغايردر... سبيل الرشاد.

كلهرك (ميرزا فاضل) دن وجزئيات دنيلن فنون سائره يى ده فضلاى  
سائره دن تدرس ايدنك شركاسى آره سننده پارلاق بر صورتده اخذ  
اجازيه موفق اولدقندن صوكره اولونان دعوتيه اجابه (ايزمير) ه  
عزيمته اصول معروف وجهه تدريسه باشلادى... بر آرز صوكره مملكتجه  
كورولن فضيلت فوق العاده سنه بناء عهد سنه (مفتيك) توجيه ايدلى  
والى اخرا العمر تدريس واقفا وتاليف آثار ايله مشغول اوله رق  
(۱۱۶۵) تاريخنده عازم داربقا اولدى... (ايكى چشمه لك) جاده...  
سندهكى (اولومزارلق) ده مدفوندر... فاضل مشاراليك تاليفاتى متنوع  
ومتعدد اولوب تحقيق ايديله بيانلرى بوجه آتيدر:

- (۱) تفسيردن (قاضى بىضاوى) تفسير بنه حاشيه [قل ان كنتم  
فى ريب مما نزلنا على عبدنا آيت كريمه سنه قدار بر جلد كبير اولوب  
اتمامنه دوام ايتدكلرى مختصر ترجمه حالىنده مندرج سه ده زديه قدر  
موفق اولدقلى مجهولدر...]
- (۲) فقه دن (مرآت) حاشيه سى (مطبوع ومشوردر)...
- (۳) ادعيه دن (حزب النصر) شرحى (اسمى جليل القدر اولوب  
غير مطبوعدر)...
- (۴) فقه دن (اشباه) شرحى (غير مطبوع اولوب بر نسخه سى رادوس  
كتبخانه سنده در)...
- (۵) ادعيه دن (دلائل الخيرات) شرحى [غير مطبوع... اسمى،  
استجلاب المرآدر... مؤخرآ ترجمه يده ترجمه ايدلشدر... بر نسخه سى از مبر  
علامندن برزاده منظورم اولشدر...]
- (۶) كلامدن (زبدۀ علم كلام)... (بر نسخه سى آق حصار كتبخانه سنده در)...
- (۷) عقائد وموعظه دن (زخرا المتأهلين) شرحى (غير مطبوعدر)...
- (۸) كلامدن (مسائل خلافيات) [اشعرى ايله ماتريد پلر آره سنده  
فرعاً آلمش يدى موضعه كى اختلافاتك حانه دائر اولوب بر نسخه سى  
استانبولده لاله لى كتبخانه سنده در...]
- (۹) الهيات، طبييات، ومنطقدن باحث هداية الحكمة حاشيه سى (غير مطبوعدر)
- (۱۰) علم منطقدن فنارى حاشيه سى
- (۱۱) علم نحو دن (امتحان الاذكياء) حاشيه سى
- (۱۲) آداب مناظره دن (رساله بر كوى) شرحى
- (۱۳) علم كلامدن متن وشرح... (بر نسخه سى سلطان بايزيد ثانى جامع شريفى  
ايچنده كى ولى الدين افدى كتبخانه سنده موجود اولوب (شرح عقائد  
جديد) ناميله مقيددر)...
- (۱۴) علم سیردن عصامك (شئال ترمزى) شرحه حاشيه (غير مطبوعدر)...
- (۱۵) علم فقه دن سيد شريفك مختصر المنهى شرحى حاشيه سنه حاشيه  
(غير مطبوعدر)...
- (۱۶) علم نحو دن لب الباب شرحه حاشيه (بوانك موجودى قردباش زاده  
ايزميرى احمد افنديك تاريخ و تراجدن باحث تاليف كنزينده مندرجدر)...
- (۱۷) اصول وجدل دن محتمه رابن حاجب شرحه حاشيه (غير مطبوعدر)...